

Kok

geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op het primair onderwijs, de Wet op de expertisecentra en de Wet op het voortgezet onderwijs inzake geneeskundige verklaringen (26224).**

Dit wetsvoorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (XI) voor het jaar 1999 (26200-XI).**

De beraadslaging wordt geopend.

De heer **Werner** (CDA): Mijnheer de voorzitter! De begroting 1999 ademt op het terrein van de volkshuisvesting en de ruimtelijke ordening duidelijk de sfeer uit van een overgangsfase op weg naar nieuw beleid voor de 21ste eeuw. Zo komt er een einde aan de periode-Heerma. Het volkshuisvestingsbeleid onder het vorige kabinet stond immers nog sterk in het teken van het ten uitvoer brengen van het grote transformatieproces dat Heerma op gang heeft gebracht. De laatste afrekeningen van de bruteringsoperatie zullen begin 1999 worden afgewikkeld. Een compliment aan de vroegere staatssecretaris voor deze geslaagde operatie, waarmede ook een eind is gekomen aan de bijna oneindig doorgroeiende overheidsuitgaven voor de volkshuisvesting, is hier zeker op zijn plaats.

Er is ook sprake van een overgangsfase in de aard van de volkshuisvestingsproblematiek, die in de naoorlogse periode sterk in het teken heeft gestaan van het opheffen van de kwantitatieve tekorten, de woningnood. Het kwantitatieve aanbod van woningen lijkt geleidelijk toereikend te zijn geworden en op enkele plaatsen in het land is zelfs al een overschot waarneembaar. Het zal

de komende periode minder gaan om de kwantiteit, maar vooral om de kwaliteit van het wonen. Ook deze overgang wordt duidelijk gemarkeerd in de begroting.

Ten slotte staat de ruimtelijke ordening in het middelpunt van de belangstelling. De werkelijke ontwikkelingen maken een heroriëntatie op de ruimtelijke inrichting van ons land tot diep in de 21ste eeuw noodzakelijk.

In de begroting wordt dan ook een groot aantal nota's aangekondigd waarin het nieuw te voeren beleid op het terrein van de volkshuisvesting en de ruimtelijke ordening zal worden aangegeven. De startnota Ruimtelijke ordening is zeer recentelijk verschenen en zal moeten uitmonden in een Vijfde nota ruimtelijke ordening. Actualisatie van de Vinex en herijking van de Vinex-gebieden zullen ter hand worden genomen en medio 2000 is een beleidsnota voor het wonen in de 21ste eeuw in het vooruitzicht gesteld. Deze beleidsnota's staan niet op zichzelf. Immers, belangrijke beleidscomponenten op aanpalende beleidsterreinen zoals op het terrein van verkeer en waterstaat, de fysieke infrastructuurontwikkeling, de Vierde nota waterhuishouding, het beleid op het terrein van natuur- en landschapsbeheer en de economische infrastructuur van het ministerie van Economische Zaken zullen mede van invloed zijn op de beleidsvorming op het terrein van de ruimtelijke ordening en de volkshuisvesting.

Vraag aan de bewindslieden: hoe zit het spoorboekje waarlangs de beleidsvorming in samenhang met deze aanpalende beleidsterreinen plaatsvindt, in elkaar, ook in de tijd? De samenhang is complex, het zij toegegeven. En bepalend voor de daadkracht en het sturend vermogen van de minister van Ruimtelijke Ordening om invloed te kunnen uitoefenen op het zich feitelijk, soms zelfs als bijna autonome niet te beheersen ontwikkeling aandienend ruimtegebruik in Nederland zijn juist deze samenhang en integrale benadering essentieel zodat wildgroei wordt voorkomen. Hoe denkt de minister dit te realiseren? De Vijfde nota ruimtelijke ordening wordt aangekondigd in 2000. Is de tijdsperiode niet erg kort om een jaar na de startnota Ruimtelijke ordening ook daadwerkelijk te komen met concrete invulling? Immers, de

startnota wordt gekarakteriseerd als een agenderend stuk op grond waarvan er veel gediscussieerd moet worden. Denkt de minister er werkelijk in te slagen om reeds in 2000 de Vijfde nota uit te kunnen brengen met concrete voorstellen?

Anderzijds moet voorkomen worden dat het alleen bij praten blijft en er geen concrete keuzes zullen worden gemaakt. Dat gevaar is niet denkbeeldig want de innerlijke spanning in het ruimtelijk beleid, zoals voorgaand al aangegeven, is niet gering. Kan werkelijk gewacht worden met een beleid dat gericht is op de periode na 2010? Houdt dat niet te veel het risico in dat ondertussen in de werkelijkheid toch allerlei ontwikkelingen plaatsvinden die een ongewenst gebruik van de ruimte in ons land tot gevolg hebben? Bijvoorbeeld het niet tot stand komen van de verdere aanleg van de A4 bij Rotterdam, kan de gewenste corridorvorming stagneren, waardoor er druk komt op gebieden die een andere functie is toebedacht. Hoe denkt de minister zijn positie in dezen te kunnen versterken? De CDA-fractie is in beginsel bereid daar steun aan te geven en heeft daar in het verleden ook om gevraagd.

In belangrijke mate kunnen wij de analyse en de richting waarin gedacht wordt in de startnota onderschrijven, ook met betrekking tot de vorming van de corridors. De verdere invulling en concretisering zal door onze fractie met name beoordeeld worden aan de hand van de vraag, hoe de plannen uiteindelijk zullen bijdragen aan het verbeteren van de sociale cohesie; de menselijke maat wordt gerespecteerd, vervreemding van buurt en wijk wordt voorkomen, de veiligheid wordt bevorderd, de criminaliserende invloed van lelijke buurten wordt tegengegaan, ondermaatse vormgeving en architectuur wordt vermeden. In de zich bijna als onomkeerbaar, niet te stuiten ontwikkeling van wereldwijde handelsstromen, internationalisering, schaalvergroting etc., zoals uit de nota blijkt, is juist volle aandacht voor deze aspecten in de ruimtelijke ordening uiterst belangrijk om een zinvol en kwalitatief hoogwaardig bestaan aan mensen te bieden. In de gebiedsontwikkeling is daarvoor een integrale benadering geboden waarbij aan al deze aspecten de volle aandacht moet worden gegeven.